

शिवरात्रि महिमा, व्रत र महत्त्व

तोयराज नेपाल

शिवरात्रिको व्रत निशोषव्यापी अर्थात् जुन दिन मध्यरातमा फाल्गुनकृष्ण चतुर्दशी तिथि पर्छ, त्यसै दिन गणपुर्वद्वय अर्धरात्रियुता यत्र माघकृष्णचतुर्दशी। शिवरात्रि व्रत तत्र सोश्वमेघफल लभेत् ॥ यहाँ अमान्त मानले माघकृष्ण भन्नाले पूर्णान्त मानले फाल्गुनकृष्ण चतुर्दशीलाई लिनुपर्दछ। शिवरात्रिको व्रत गर्दा अश्वमेघ यज्ञ गरिसरह फल प्राप्त हुन्छ, भनिएको छ। यदि यस व्रतमा आइतवार र मंगलवार पन्यो भने उत्तम मानिएको छ। यस विषयमा पार्वतीले शिवजीलाई सोधनुभएको र त्यसको उत्तरमा शिवजीले पार्वतीलाई व्रतको महात्म्य बताउनुभएको छ, भनी नैमिषारण्य क्षेत्रमा सूतजीले शौनकादि ८८००० ऋषिहरूलाई बताउनुभएको कथा यस प्रकार छ :-

दायैर्ष्यैःक्षेत्रोभिश्च त्रैतैश्च विविधैरपि । न तीर्थैर्दभवेत्युप्यं तत्पुण्यं शिवरात्रितः ॥ (नारदसंहिता) शिवरात्रिसमं नास्ति व्रतानामुत्तमं व्रतम् । अजानात् जानतो वापि कृत्वा मोक्षमवाप्नुयात् । मृतास्ते नरकं त्यक्त्वा गतास्ते शिवमन्दिरम् ॥ (लिंगपुराण)

अर्थात् दान, यज्ञ, तपस्या र अरु विभिन्न व्रतबाट जुन पुण्य प्राप्त हुँदैन, त्यो पुण्य शिवरात्रिको व्रतबाट प्राप्त हुन्छ। ज्ञानपूर्वक वा अज्ञानवश नै भएपनि यो व्रत गरिन्छ भने ती प्राणीहरू मोक्ष भई शिवलोकमा प्राप्त हुन्छन्।

अधि कुनै समयमा प्रत्यन्तदेशमा पहाडका नजिकै बस्ने एउटा व्याधा थियो। त्यो व्याधा खाली पशु-पक्षीहरूलाई मारेर परिवार पाल्दथ्यो। त्यो व्याधा शिवरात्रिका दिन विहानै उठेर सिकार खेल्न भनी निस्कियो। शिवरात्रि भन्ने उसलाई थाहै थिएन। जंगलमा सिकार खोज्दा कुनै सिकार भेटेन। शीतले भिजेर स्नान गरेकै भयो, केही खानकुरा नभेटेर उपवास भयो यताउती बुल्दा र केही सिकार नभेट्दा हेरान भाएर खुब्य गढै हेरे शिव ! हेरे शिव ! भनेको हुँदा शिवजीको नामकीर्तन भयो। मूहरू जंगलका माफमा शिव लिंग थियो। शिकारका खोजीमा त्यो शिवलिंगका वरपर घुम्दा प्रदक्षिणा भयो। त्यत्तिकैमा उसका साहुहरूले भेटेर पैसा माग्दा दिन नसकेपछि शिव मन्दिरमा लगेर थुने। भोक र थकाइले गर्दा वारंवार शिव ! शिव ! भन्दा शिवजीको वारंवार कीर्तन भयो। फेरि त्यस मन्दिरमा शिवरात्रिका ब्रतीहरूले गरेको शिवजीको पूजा आराधना पनि देख्यो र भक्तहरूले गाएको

ॐ नमः शिवाय यो पञ्चाक्षर मन्त्र र अरु शिवजीका स्तोत्रहरू र कथा पनि सुन्यो। शिवका भक्तहरूको दर्शन पनि भयो। साँझमा शिवमन्दिरमा भक्तले गरेको आरती पनि देख्यो। साँझ परेपछि भोली पैसातिरै सर्तमा साहुहरूले छोडिदिए। अनि त्यो व्याधा सिकारका लागि जंगलमा खुबसँग घुम्यो। कतै सिकार नपाएर रिस्ते घर जाउँ भने परिवार भोकै छन्, आस गर्छन्। यहाँ तलाउ रहेछ, यो तलाउमा पानी खान पक्का पनि मूगहरू आउँछन्। त्यसकारण यसैका छेउमा छाप्रा हालेर लुकेर बस्छु, भनी फाडीमा जान बाटो वानाउँदा र कुटिया बनाउँदा बेलका सेउला भाँचेर केही सेउला र पात फाल्दा फाडीमा बीचमा शिवलिंग रहेछ, त्यसका टाउकामा परेछन्, त्यसैले शिवरात्रिका राती शिवजीमा बेलपाती चढन पुग्यो। भोक र चिन्ताले हेरे शिव ! हेरे शिव ! भनेर वारंवार भन्दथ्यो। त्यत्तिकैमा रातको पहिलो प्रहर बित्यो। अनि यौटी सुन्दरी गार्मिणी मूगी पानी खान त्यस तलाउमा आई। व्याधाले बाण हान्न लागे पछि बेलका पातले छेकेको हुँदा ती पात टिपेर दाहिनेतिर फाल्दा शिवलिंगका टाउकामा परे। रातका दोस्रा प्रहरमा पनि शिवलिंगमा बेलपाती चढन पुगे। फागुनको दिन भएको हुँदा शीत परेर स्नान बेराबैकै थियो। जब मूगीलाई बाण हान्न लाग्यो, त्यो मूगीले मान्छेको जस्तो बोलेर भनी ए व्याधा किन मलाई मारौँ ? भनेरभन्दा व्याधा आश्चर्यचकित भएर सोध्य-हे मूगी तिमी को हो ? कसरी मान्छेको बोली बोल्छे ? भन्दा मूगीले भनी-म स्वर्गकी अप्सरा थिएँ। मेरो नाच शिवजी सधैं हेर्नुहुन्थ्यो। मेरा पति हिरण्यकक्ष दैत्य थिए। एक दिन पतिसँग क्रीडा गर्दा नाचमा जान हिंला भएछ। शिवजीले रिसाएर किन हिंलो गरेकी भन्दा श्रापका डरले मेलै साँच्चो भने। तँ बढी कामासक्त रहिन्छ, तँ र तेरो पति मूग र मूगी हुनेछौं, व्याधाले माने खोज्दा पूर्वजन्मको स्मरण भएर शिवलिंगको दर्शन गरी मोक्ष हुनेछौं, भनी श्राप दिनुभएको थियो। म दुब्ली र गार्मिणी पनि छु मलाई नमार। पछि अर्की बलिई मूगीणी आउँछ, त्यसलाई मायाै भने परिवारलाई आहार पनि पुग्छ, अथवा म नै घर गएर बच्चा जन्माई घरमा अझाइ वरी आउँछु, अनि मारौला भनी। त्यसो भए भोली आउनेमा सत्यप्रतिज्ञा गरेर जा, भनेर व्याधाले भन्यो। अनि मूगी भन्ने-ब्राह्मण भएर जो वेद पढ्दैन, स्नान सन्ध्यादि गर्दैन, यज्ञ गराउन नहुनेलाई यज्ञ गराउँछ, नास्तिक छ, वेदको विक्री गर्छ, एघारौँको शय्या लिन्छ, जो बत्तीमा बत्ती सल्काउँछ, गोहत्या ब्रह्महत्या, नारी हत्या र गुरुहत्या गर्नेलाई लाने पाप, कृतघ्नमा, कद्वरेमा अर्थात् सम्पति भएर पनि आफू र छोराछोरीलाई नखाने उने र नखानेलाई लाने पाप, कथाभन्दा विघ्न गर्ने, कन्याविक्री गर्ने, पत्नी र छोराछोरीलाई नदिई एकैले मिठो खानेलाई जुन पाप लाग्छ, यदि भोली नआएमा त्यो पाप मलाई लागोस्। भनेपछि व्याधाले मूगीलाई छाड्यो। फेरि बेलका पात टिपेर फाल्दा शिवका शिरमा परेर दोस्रो प्रहरको पूजा पनि भयो।

त्यसपछि कमले पीडित भएर पति खोज्दै अर्की मूगी आई। त्यसलाई माने खोज्दा त्यो पनि पहिलेकी मूगीकै बोली। हे व्याधा मेरी बहिनी आर्की थिई ? सत्य भन। फेरि विरहले मेरो बल तेज सबै समाप्त भएको छ, मलाई मारेर तिम्ना परिवारलाई पुग्दैन। मलाई नमार। बरू पछि बलियो मूग आउनेछ, त्यसलाई मारिमा छाक टर्छ, भनी। अनि व्याधाले हो आर्की थिई, विहान आउँछु भनेर सत्यप्रतिज्ञा गरेर गई भन्यो। अनि त्यस मूगीले पनि सत्यप्रतिज्ञा गरी-तलाउ कृवा आदि नाश गर्ने, वाटामा

चितवनको माटोमा अस्लीयपना बढ्यो

चितवन / रासस। चितवनका अधिकांश क्षेत्रको माटोमा अस्लीयपना बढी देखिएको छ। प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन इकाई चितवनले यही फागुन ४ र ५ गते गरेको माटो परीक्षणका क्रममा अस्लीयपना बढेको पाइएको हो।

परीक्षणका क्रममा ५० प्रतिशत माटोमा अस्लीयपना भेटिएको कार्यालयका सूचना अधिकारी माधव पौडेलले जानकारी

दिनुभयो। उहाँका अनुसार २५८ नमूना परीक्षण गरिएकामा १२९ वटाका अस्लीयपना भेटिएको हो। माटोमा अस्लीयपना बढी भएर उर्वरा शक्तिका ह्रास आएको परीक्षणका क्रममा भेटिएको छ। माटोको परीक्षणमा एक्डेखि १४ सम्म पिएच हुने गर्छ।

त्यसमध्ये सात तटस्थ हो। सातभन्दा तल देखिएमा अस्लीयपना र माथि भएमा क्षारीय भनिने उहाँको भनाइ छ। ६ पिएचसम्मलाई

धानखेतीमा राम्रो मानिन्छ। किसानले वालीमा जथामात्री रासायनिक मूल र विषादीको प्रयोग गर्दा माटोमा अस्लीयपना बढेको उहाँले बताउनुभयो।

यस्तै ५० प्रतिशत माटोमा प्रांगारिक पदार्थको कमी देखिएको पौडेलले बताउनुभयो। माटोमा अस्लीयपना र क्षारीय तत्व बढेमा वालीनालीले प्राप्त गर्ने तत्वको कमी हुने र माटोको सुक्ष्म तत्व गुम्ने हुन्छ। विशेष गरी व्यावसायिक खेती गर्ने किसानले अत्यवस्थितरूपमा रासायनिक मूलको प्रयोग गर्दा माटोको उत्पादकत्व कम हुने उहाँले बताउनुभयो। उत्पादन क्षमता कायम राख्दै उत्पादन बढाउन नियमित माटो परीक्षण गराउँदै चुन र प्रांगारिक मूलको प्रयोग बढाउनुपर्ने पौडेलले बताउनुभयो। स्थानीय तहले समन्वय गरेर नियमितरूपमा माटो परीक्षण गर्नुपर्ने पौडेलले बताउनुहुन्छ। किसानले सिफारिसअनुसारको मात्रा प्रयोग नगर्दा माटोमा अस्लीयपना बढेको उहाँले बताउनुभयो। उत्पादकत्व घट्दै गएपछि प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन इकाई चितवनले घुम्ती शिबिरको आयोजना गरेको हो।

चिङ्गाड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

अवलचिङ्ग, सुर्खेत

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना

(सूचना प्रकाशित मिति: २०७८/११/१६)

यस कार्यालयबाट आन्वहन गरिएको तपसिल बमोजिमको ठेकामा प्राप्त बोलपत्रहरूमध्ये निम्नानुसार बोलपत्रदाताको बोलपत्र न्यूनतम मुल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही भई स्वीकृतिका लागि सिफारिस हुन आएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ को उपदफा (२) को प्रयोजनार्थ उक्त बोलपत्रसँग सम्बन्धित सबै बोलपत्रदाताहरूको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपसिल

SN	IFB No	Name of Contract	Name of lowest evaluated substantially responsive bidder	Bid Price (Including vat and PS)
1.	078-79/NCB/CRM/05	Ward office building construction work, Chingad Rural Municipality ward 1	Baraha Nirman Sewa-Birendranagar-03-Surkhet	NRs.2985668.68
2.	078-79/NCB/CRM/06	Ward office building construction work, Chingad Rural Municipality ward 6	Panchadewal Nirman Sewa-Khandachakra-2-Kalikot	NRs.2855913.49

प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

Provincial Government Sudurpaschim Province Ministry of Physical Infrastructure Urban Development and Building Office Rajpur Doti

Invitation for Bids (IFB)

(First date of publication: 2078-11-16 (Feb 28, 2022))

- Urban Development and Building Office invites open competitive bidding from eligible bidders for the construction of following Works under National Competitive Bidding (NCB).

S. No.	Contract Identification No.	Description	Location Of Project	Estimated Amount (Inclusive of VAT and Provisional Sum) NRs.	Price of Bid Document	Bid Validity Period Total	Bid Security /Bid Bond	Remarks
1	01/078-79/NCB/W/UDBO-Doti	Boundary Wall Construction for Water Resources and Irrigation Development Division Office Building Magalsain Achham	Magalsain Achham	3,839,485.93	NRS. 3000	90+30=120 days	110000	E-Bid Only
2	02/078-79/W/UDBO-Doti	Building Maintenance Works of Province Police Training Centre Dipayal Doti	Dipayal Doti	19,19,999.67	NRS. 1000	45+30=75 days	52000	

- Information to deposit the cost of bidding document and bid security in the bank

Office Name	Urban Developmnet and Building Office ,Doti	Pre-Bid Meeting	Last Date of Bid Submission	Date of Bid Opening
Name of Bank	Rastriya Baniyya Bank, Dipayal Doti	Not Applicable	Mar 30, 2022 12:00 Hours	March 30, 2022 14:00 Hours
Revenue Account No.	1000100200010000			
Revenue Code No.	14229			
Deposit Account No.	4100100202030000			
Office Code No.	3370471017			

- Bidder can only apply bid electronically through e-procurement section of PPMO's Website: www.bolpatra.gov.np/egp
- Any conditions so far not covered shall be as per Public Procurement Act, 2063 (Amendment 2073) and Public Procurement Regulation, 2064(10th Amendment 2077). Any amendments in tender notice shall be published in e-procurement section.
- Eligible bidders may obtain further information from Urban Development and Building Office Doti (9742388208 (email: udbodoti@gmail.com) during office hour or may visit PPMO webportal www.bolpatra.gov.np/egp.

Division Chief